

PORANNA

— ILLUSTROWANY DZIENNIK INFORMACYJNY WSCHODNICH KRESÓW —

Nr. 8337

Lwów, wtorek 29 listopada 1927

Rok XVIII.

Nakładem Spółki Wydawniczej GRODKI i Spółka.

Redaktor naczelny: JERZY KONARSKI.

Nie było zamachu stanu w Kownie.

Ultimatum armji litewskiej pod aresem rządu Waldemarasa.

Dalsze szczegóły afery seksualnej we Lwowie.

Wszelkie przetwory dla dzieci poleca Firma „Zakopane“ Moor i Stachowicz Lwów, Akademicka 24 — Sapiehy 25.

WYKŁAD MIN. ZALESKIEGO O LIDZE NARODÓW.

Warszawa 27. listopada. (Tel. G. P.) W wielkiej auli uniwersytetu odbyła się inauguracja cyklu wykładów o Lidze Narodów. Min. Zaleski w swym przemówieniu wskazał na trzech największych wrogów Ligi Narodów, jakimi są gnorancja, pesymizm i najbliższy jego aliant nieuzasadniony lekkomyślny sceptycyzm, oraz krótkotrwały, nieuzasadniony, przesadny, lekkomyślny optymizm. W dalszym ciągu minister mówił: Powoli, po wyjaśnieniu na terenie Ligi Narodów wielu kwestji mniejszościowych, po decyzji Ligi Narodów w sprawie Śląska i tak dalej i tak dalej, niechcąc do genewskiej instytucji zastąpiła miejsca przekonaniu, że Liga Narodów nie jest instrumentem wymyślonym przeważnie dla dokuczania Polsce i zatruwania jej życia. Powoli sceptycyzm i pesymizm cofnęły się przed ofensywą nastrojów bardziej optymistycznych.

BLOK MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

(Telefonem od naszego korespondenta).
Warszawa, 27 listopada. (ps) W dniu dzisiejszym kontynuowane były narady przedstawicieli mniejszości narodowych, celem stworzenia bloku wyborczego. Ostateczna decyzja została odłożona do dnia jutrzejszego. W każdym razie blok mniejszości narodowych uważać należy za fakt dokonany.

WYROK NA BANDYTÓW POLSKICH W PARYŻU.

Paryż 27. listopada. (Tel. G. P.) Dziś o godz. 4 rano ogłoszony został wyrok w procesie bandytów polskich. Zinczuk i Pachowski zostali skazani na śmierć. Gogolewski i Szkopowicz na dożywotnie ciężkie roboty. Mrye, Namrocki i Przybylski na 10 lat ciężkich robót, Zofia Wernik na 8 lat więzienia, Śmigieński na 10 lat więzienia, zaś pozostali oskarżeni na kary więzienia od 4 do 5 lat. — Pięciu przysięgłych zgłosiło protest przeciw zastosowaniu do podsądnych kary śmierci.

Ch.-D. a wybory.

UCHWAŁY RADY NACZELNEJ STRONNICTWA.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 29. listopada (ps) Dzień obradowała w Warszawie Rada Naczelna Ch. D. pod przewodnictwem p. St. Chacińskiego, który wygłosił również obszernie przemówienie w sprawie obecnej sytuacji politycznej. Po dłuższej dyskusji postanowiono w wy-

borach do Sejmu i Senatu wystąpić w zasadzie z własną listą, przyczem dopuszczalna jest jednak współpraca ze stronnictwami odpowiadającym katolickiemu charakterowi Chrześcijańskiej Demokracji.

Co się dzieje na Litwie?

ZAPRZECZENIE OFICJALNYCH KÓŁ KOWIENSKICH.

Berlin, 27 listopada. (Tel. G. P.) Biuro Wolffa donosi za litewską Agencją telegraficzną z Rygi, że w litewskich kołach oficjalnych zaprzeczają wiadomościom pucshu w Kownie. Niemiecki dziennik w Kownie „Lithauische Rundschau“ oświadcza również, że wiadomości zagraniczne o pucshu pozbawione są podstaw i że zarówno w samem Kownie jak i na prowincji panuje zupełny spokój. Według zapewnień dziennika, rząd kowieński prowadził w sobotę w dalszym ciągu rokowania z przywódcami stronnictw. O wynikach tych rokowań dotychczas nic nie wiadomo. Dziennik niemiecki twierdzi wreszcie, że w kowieńskich kołach urzędowych nie wiadomo o tem, jakoby posłowie rządów francuskiego, angielskiego i włoskiego mieli wspólnie wystąpić z demarche u rządu kowieńskiego. Dziennik przypomina przytem, że rząd angielski nie zamianował dotychczas następcy na miejsce odwołanego niedawno posła angielskiego w Kownie Vaughan.

(Depesza ta nie przeczy jednak wiadomości o ultimatum oddziałów wojskowych, podanej przez nas na str. 3. Przyp. red. „Gaz. Por.“).

Berlin, 27. listopada. (Tel. G. P.) Jak donosi Agencja Telegraphenunion z Rygi, poseł litewski w Moskwie, który przybył z Rosji do Kowna, oświadczyć miał, że Rosja uczyni wszystko

dla ochrony Litwy. W Rydze sądzą, iż rząd sowiecki ograniczy się wyłącznie do not protestacyjnych i że nawet na wypadek zaatakowania Litwy ze strony Polski, nie zdecydowałby się na zbrojną interwencję. Mimo to Agencja Telegraphenunion zapewnia, że wielkie wrazenie wywołała w Rydze wiadomość, iż rosyjski attache wojskowy na państwa bałtyckie przybył do Kowna i prowadzi rokowania z litewskimi kołami miarodajnymi.

Berlin 27. listopada. (Tel. G. P.) Telegraphenunion donosi z Moskwy, że Czicherin przyjął w ostatnich dniach posła litewskiego i ambasadora niemieckiego w Moskwie i w rozmowach z nimi omówił szczegółowo sytuację międzynarodową w związku z notą sowiecką do rządu polskiego.

ROKOWANIA SOWIECKO-RUMUŃSKIE

Wiedeń 27. listopada. (Tel. G. P.) „N. Wr. Journal“ donosi, że we Wiedniu toczą się rokowania między posłem sowieckim a rumuńskim celem porozumienia w kwestjach spornych między oba państwami, w szczególności w kwestji bessarabskiej. Rumunja oświadczyła podobno gotowość poczynienia pewnych koncesji terytorjalnych.

SPRAWA P. KORFANTEGO.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 27 listopada. (ps) Sąd marszałkowski w sprawie posła Korfantego obradował dziś mimo niedzieli. Przesłuchany był wojewoda śląski dr. Grażyński, zaś popołudniu poseł Korfanty, w dwugodzinnem przemówieniu odpierał poczynione przeciwko niemu zarzuty. Wieczorem sąd przystąpił do sformułowania motywów wyroku, który będzie ogłoszony w poniedziałek rano. Sąd marszałkowski tworzą jako superarbitr poseł Thugutt (bezpart.) jako arbitrowie posłowie Pragier (PPS.) i Żółtowski (Ch. N.)

WALNE ZGROMADZENIE SYNDYKATU DZIENNIKARZY WARSZAWSKICH.

(Telefonem własny „Gazety Porannej“).

Warszawa 27. listopada. (ps) Na dziesiątym walnym zebraniu Syndykatu Dziennikarzy warszawskich przyjęto do wiadomości uchwałę dziennikarzy żydowskich w sprawie fuzji tej organizacji ze Syndykatem warszawskim. Połączenie to ma na celu wspólną obronę interesów zawodu dziennikarskiego, pozatem Walne zebranie uczciło pamięć Gustawa Danilowskiego, Stanisława Przybyszewskiego i Zygmunta Olchowicza. W końcu uchwalono szereg rezolucyj w sprawie uregulowania stosunku dziennikarzy do Kasy chorych.

POGRZEB BRATIANU.

Bukareszt, 27 listopada. (Tel. G. P.) Dziś odbył się pogrzeb Jonela Bratianu. Pociąg królewski oraz trzy specjalne pociągi eskortowały wagon wiozący szczątki zmarłego premiera do majątku Floritza, gdzie trumna zostanie złożoną w grobie rodzinnym.

OFIARY POWODZI W ALGIERZE.

Paryż, 27. listopada. (Tel. G. P.) „Petit Parisien“ donosi z Algieru, że ostatnie powodzie pochłonęły 300 ofiar w ludziach.

Rzecz na pozór mała ale przecież dla ogółu ważna!

WIELE SIĘ JUŻ POPRAWIŁO W POLSCE. — TYLKO PAT CHROMA. — JAKIE SĄ OBOWIĄZKI AGENCJI TELEGRAFICZNEJ I JAK SIĘ U NAS POJMUJE... — APEL, KTÓRY WINIEN BYĆ WYSŁUCHANY.

Lwów, 28 listopada.

(stn) Nie trzeba koniecznie być entuzjastą obecnego porządku rzeczy w Polsce, aby stwierdzić, że od maja 1926 r. wiele zmieniło się u nas na dobre. Dodatnie skutki sanacji dają się niewątpliwie obserwować i w wojsku i w administracji i w dziedzinie komunalnej. Tu zdziałano więcej, tam mniej. Z czasem będzie może zupełnie dobrze.

Ale dlaczego — pozwolimy sobie zapytać — pozostawiono odłogiem jedną dziedzinę, która nie prosi się, ale wola, krzyczy wprost o uzdrowienie! Dlaczego zdano na opiekę Boską rządową Polską Agencję Telegraficzną? Przecież jest to instytucja, która źle i niedoleżnie prowadzona wiele szkody przynieść może interesowi Państwa, a kierowana sprężystości i rozumnie winna być nieocenionym aparatem każdorazowego rządu.

A Pat chroma. Mocno nawet. Nie jest prowadzony należycie. Często szwankuje. Nie mówimy tego bynajmniej, aby komuś dokuczyć. Stwierdzamy przykry fakt.

Jakie jest zadanie Agencji Telegraficznej? Odpowiedź może być dana bez zastanowienia: Sprawne informowanie prasy. O wszystkim. Na czas.

Przedewszystkiem dlatego, że Agencja jest za swe komunikaty opłacana przez redakcje pism. I to wcale dobrze. Pobiera się również subwencje i z kasy państwowej. Coś około 60 tysięcy zł. miesięcznie. Tyle dają pono prowizje z ogłoszeń rządowych, które to prowizje zamiast pozostać w kasach poszczególnych instytucji państwowych, idą na cele Pała. Naturalnie w nadziei, że dysponując takimi wpływami, może upodobni się kiedyś do jakiegoś tam Reutersa czy Havasa.

Nasz poczciwy Pat nie zdaje się jednak żywić takich ambicji. Uważa, że spełnia swój obowiązek, jeżeli — rozchoduje wpływy. Co prawda papieru w swych komunikatach nie żałuje. Zasypuje redakcje niezliczoną ilością karetek dziennie, których wartość informacyjna równa się zeru. I bądźmy szczerzy: Gdyby Czytelnik miał jedynie z biuletynów Pała dowiedzieć się o tem, co się dzieje na świecie, mógłby spokojnie nie czytać gazet.

Wybaczymy jednak naszej agencji rządowej ten mankament. Trudno. Wi docznie inaczej być nie może. Ale dlaczego indolencję doprowadzać do absurdu?

Codziennie w południe PAT obdarcza redakcje kilku stronami swych depesz. Wystarczy rzucić okiem na pisma warszawskie, noszące datę tego samego dnia, aby stwierdzić, że są to informacje przyniesione przez te dzienniki kilkanaście godzin przedtem.

I tu nasuwa się pytanie: Dlaczego to odmienne traktowanie Warszawy i Lwowa? Odpowiedzi podjąć się nie możemy.

Następna edycja depesz Pała ukazuje się po godz. 10 wieczorem. Z drukowanego papieru również tam dużo, ale za to do czytania — djabelnie mało. Bazbrzytne drukowanie tej sterzki nieciekawych i mało kogo interesujących wiadomości zabiło poczciwość niejednego już dziennika.

Za to po północy Pat przypomina sobie, że trzeba coś donieść o polityce polskiej, o zarządzeniach rządu. I

rzecz dziwna. Im pora jest bardziej spóźniona, tem wiadomości te stają się rozwlekłjsze, a przytem niesięty i ważne. Więcej komunikat z obrad Rady min., odbytej w godzinach wieczornych, więc — jak ostatnio — oświadczenie min. Pałka złożone w południe wobec dziennikarzy w Wilnie itp.

Zanim redakcja otrzyma te depesze, mija godz. 1. w nocy. Stoi się więc przed dylematem: Albo opóźnić zamknięcie numeru i zrezygnować z ekspedycji prowincjonalnej, albo zrobić mutację numeru, która niemniej jest kosztowna.

N eodwołalnie jutro we wtorek odbędzie się w kinoteatrach premiera najpotężniejszego arcydzieła współczesnej kinematografii, symfonji morza i miłości p. t.

BESTJA MORSKA

Główne role kreują słynny JOHN BARRMORE oraz wzruszająco piękna DOLORES COSTELLO.

Ze sportu.

W sporcie cisza...

Lwów, 28 listopada.

W lwowskim sporcie panowała wczoraj — podobnie jak w ubiegłym tygodniu — niezmięcona cisza. Zła aura zmusiła zarówno sportowców „letnich” jak i „zimowych” do odpoczynku, względnie pracy wewnętrznej. Warszawa, Kraków, Katowice nie dają za wygraną i w dalszym ciągu przeprowadzają rozgrywki. W Warszawie odbył się również szereg zgrupowań

ZAWODY PIŁKARSKIE W KRAJU.

Kraków. Wisła-Garbarnia 3:3 (2:1). Gracovia-Grzegórzecki 6:2 (0:1).

Katowice. IFK. — 0. 7 Siemianowice 6:0; Kresy (Król. Huta) — Polcyjny 4:1; Zależe 0:6 — Dąb 5:0.

Warszawa. Skra — Warszawianka 4:0 (3:0). Zaw. tow. Sędzia p. Krukowski. W czasie powyższych zawodów Domański obchodził jubileusz 200 meczu w barwach „Warszawianki”. Varsovie — Ascola 14:0 (7:0). Zaw. tow.

ZAWODY ZAGRANICZNE.

Wiedeń. Rapid-Hetha 2:0; Admira-Vienna 4:2; Austria-Hakoach 4:1; Waeker-BAC. 4:3; Sportclub-Slovan 3:3.

Praga. Sparta-Ferenevarosi 4:1. Budapeszt. Nanzetti-Kispesti 8:0; Ujpesti-Bocskaj 9:3; 33 FC.-Vasas 2:1; Sabarja-3. Ker 4:2; AdMa-Bastja 1:1.

Zagrzeb. Gradjansky-Kroacja 3:3; Conconlja-Derby 2:1.

RÓŻNE.

Otwarcie kursu narciarskiego T. Z. R. odbyło się w sobotę 26 bm. Otwarcia dokonał prezes TZR. dr. Dembowski w obecności przedstawiciela Miejskiego Komitetu Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego majora F. Jedrychowskiego, wychowawców fizycznych i uczestników kursu. Kurs zapoczątkował prof. Lenkiewicz wykładem z dziedziny techni-

Pat jest w zasadzie instytucją pożyteczną. Przyznajemy. Ale wymaga sanacji. I to rychłej. Wszystkie jedno, czy dokona tego p. Bartel, jako gospodarz Pałacu Namiestnikowskiego, którego nadzorowi podlega agencja rządowa, czy uczyni to z własnej inicjatywy p. dyr. Piotr Górecki. Nawet lepiej, że ten drugi. Jest fachowcem. Z pewnością zna usterki aparatu, którym kieruje. Może tylko czeka, aż dojdzie go jakaś skarga. Jeżeli tak, to byśmy wdzięczni, gdyby zechciał skorzystać z mniejszych uwag.

Kopernik M rysień'a

premiera najpotężniejszego arcydzieła współczesnej kinematografii, symfonji morza i miłości p. t.

BESTJA MORSKA

Główne role kreują słynny JOHN BARRMORE oraz wzruszająco piękna DOLORES COSTELLO.

ki jazdy na nartach, ilustrowanym obrazami świetlnymi.

Walne Zgromadzenie Tow. Łyżw. odbyło się w dniu wczorajszym, na którym wybrano Zarząd w następującym składzie: por. Theyer prezes, członkowie zarządu: inż. Uleniecki, radca Fuchs, inż. Kikiewicz, Wł. Kuchar, Gergowicz i Wapiński.

Walne Zgromadzenie Legji obralo na rok bieżący gen. Góreckiego prezesem klubu, a wiceprezesami pułk. Wasserraba, ppłk. Krzyskiego i mjr. Ryszamka.

Ze Związku Związków Sportowych. Na plenarnem posiedzeniu Zarządu Z. Z. w sprawie przygotowań Olimpijskich postanowiono utworzyć ośrodek piłkarski na wzór ośrodka lekkoatletycznego i narciarskiego. Również zwrócono się do Państwowego Urzędu Wych. Fiz. z projektem przeznaczenia kwoty 4 i pół miliona złotych na budowę terenów i urządzeń sportowych. Ostateczna likwidacja rozłamu piłkarskiego nastąpi w dniu 11. grudnia

Walne Zgromadzenie Polskiego Związku Lekkoatletycznego. W sprawie grup Olimpijskich — z pośród innych uchwał postanowiono utworzyć w styczniu i kwietniu ośrodki przedolimpijskie. Zweryfikowano mistrzostwa kobiece.

NA DECLANE.

PODARKI na MIKOŁAJA i GWIAZDKĘ

z działów:

F tografji
Radja
Kinematografii
domowej

poleca:

„RADJO-KINOFOT“
Lwów, Trzeciego Maja 11. a Tel. 34-28

KRONIKA

28 Listopada
Poniedziałek
Krescentego

REDAKCJA BEZWARUNKOWO MANUSKRYPTÓW NIE ZWRACA.

TEATR WIELKI.

Poniedziałek, 28. bm. „Wyzwolenie”, premjera, gośc. wyst. Juliusza Osterwy.

TEATR NOWOŚCI.

Poniedziałek, 28. bm. „Najpiękniejsza z kobiet”.

TEATR MAŁY:

Poniedziałek, 28. bm. o g. 7.30 wiecz. „Małgorzata z Navarry”. Występ Smosarskiej.

Wtorek, 29. bm. o godz. 7.30 wiecz. „Małgorzata z Navarry”. Gośc. występ J. Smosarskiej.

REPERTUAR KINOTEATRÓW:

APOLLO: „Zew morza”.
AVENUE: „Ofiara rozwodów”.
CASINO: „Oczy jej przekleństwem”.
CHIMERA: „Bitwa pod Czuszimą”.
Lew: „Lon Chaney”.
PATAMORGANA: „Faworyta Roszylida”.
Kino Pasaż: Dramat p. t. „Tomahawk wódz Indian”. Nad program Komedja Gaumont.
PALACE: Zakazana dzielnica Algieru.
UCIECHA: Harold Lloyd jako Męczennik sportu.

BIURO KONCERTOWE M. TUERKA.

Piątek 2. grudnia: Koncert kompozytorski Karola Szymanowskiego. 9852-7

ŚW. MIKOŁAJ

polecił zakupić KRAWAT za zł. 1.50 u firmy „THE GENTLEMAN”.
Lwów, plac Halicki 12. 982412

(jp.) Pamięć zwycięstwa floty polskiej. Staraniem Zarządu lwowskiego oddziału Ligi morskiej i rzecznej odbyła się wczoraj o godz. 9-tej rano w bazylice archikatedralnej uroczysta Msza św. ku uczczeniu 300-nej rocznicy zwycięstwa floty polskiej w bitwie morskiej pod Gliwą. W nabożeństwie uczestniczyli przedstawiciele władz cywilnych i wojskowych, jakoteż zarząd i członkowie kr. oddziału LOMR. Uroczystą Mszę św. w a-syście duchowieństwa odprawił ks. inf. Czajkowski.

Z życia towarzyskiego. Niedzielne dancingi urządzone przez Kasyno i Koło Liter. Art. cieszą się wielką frekwencją wytwornej publiczności. Zarząd postarał się, by podwieczorki kasynowe urozmaicić atrakcjami. Wczoraj zaproszono chór technicki, który wykonał szereg udatnych pieśni. Duet taneczny Ninon-George Lang popisywał się ekscentrycznymi tańcami. Tango i Jazz-exantric ujęte i wykonane oryginalnie z dużym umiarem bez niepotrzebnej manieri kabaretowej spotkały się z hucznymi oklaskami. To też rozbawiona publiczność opuszczała sale kasyna, ciesząc się z góry na następną niedzielę.

(—) Poskromienie niebezpiecznego awanturnika. Wczoraj wieczorem w restauracji przy ul. Gródeckiej 63, wywołał awanturę niejaki Aleksander Dydiuk, poczem targnął się czynnie na przybyłego posterunkowego. Oddano go do aresztów policyjnych.

(—) Kradzież strychowa. Na szkodę Maksymiljana Gottlieba, zam. Piekarska 23, skradziono wczoraj ze strychu bieliznę wart. 400 zł.

(—) Dwa włamania mieszkaniowe. Nieznany sprawca włamał się wczoraj do mieszkania Chałma Meiselsa przy ul. Piastów 8, gdzie skradł biżuterję oraz gotówkę łącznej wartości 4500 zł. — Tej samej nocy dokonano włamania do mieszkania Samuela Schorra przy ul. Korzeniowskiego 3 i skradziono garderobę nieznanej wartości.

(—) Aresztowanie złodziejki. Do aresztów policyjnych oddano wczoraj Karolinę Udebsiak za kradzież 20 zł. i 6 dolarów na szkodę Wacława Tuczapskiego.

Mieszanka Bohma jest wydatna.

Uroczysty akt hołdu pamięci Stanisł. Wyspiańskiego.

TEATR LWOWSKI I ZWIĄZEK LITERATÓW POLSKICH WE LWOWIE UCZYLI UROCZYSTĄ AKADEMJĄ
20 ROCZNICĘ ZGONU WIELKIEGO WIEŚCZA NARODOWEGO.

Lwów, 28. listopada.

(jp). Scena Teatru Wielkiego we Lwowie otworzyła swe zasłony, by z niej rozbrzmiał hołd złożony pamięci tego, co swą wielką, na miarę tytanów twórczą sztuką, podniósł teatr polski istotnie do godności świątyni ducha narodowego. Bez dekoracji i portretów, bez emblematów, ukazało się to wnętrze, przedstawiające świat, tylko w poważne ramy draperji ujęte. I zabrzmiały poważne, potężne jak muzyka sfer, dźwięki „Preludjum organowego Bacha...”

A potem w ten nastrój pełny wzniosłości padły na wysoki djaparon nastawione słowa prelegantów.

Dyrektor Teofil Trzciniński w krótkim lecz wymownym przemówieniu jako władca sceny lwowskiej złożył hołd Wyspiańskiemu jako największemu twórcy dramatycznemu Polski. Zaznaczywszy tragizm, jaki zawisł nad Polską, iż najwięksi jej geniusze umierają młodo (Słowacki, Chopin), podkreślił przemianę, jakiej dokonał geniusz Wyspiańskiego w teatrze polskim, który dzięki niemu promieniował w naród wolą do czynu, wolą do bohaterstwa i wolności.

Następnie znany historyk literatury Ostap Orwin w doskonale skonstruowanej prelekcji pt. „Misterjum życia i śmierci Wyspiańskiego” zanalizował najcharakterystyczniejsze cechy twórczości wielkiego budziela bohaterstwa w duszach polskich. Prelegent zaznaczył, że jakkolwiek idea twórczości Wyspiańskiego stoi na krawędzi między życiem i śmiercią, a śmierć jest jednym z głównych czynników, około których obraca się jego dzieła, nie jest on bynajmniej poetą śmierci, poetą negacji, ale przeciwnie głosi wszędzie i zawsze wyzwolenie ze śmierci przez czyn, chwałę, bohaterstwo.

Nadprzyrodzone zjawy, rodzące się z ducha jego postaci dramatycznych, prowadzą je zawsze poza ciasne krańce ziemskiego bytu w nieśmiertelność. Podkreśliwszy narodowe imperatywy, przewijające się jak wstęga purpurowa przez twórczość Wyspiańskiego, mowca zaznaczył, że twórczość poety dziś w wolnej Polsce nie straciła nic ze swych walorów, bo dziś jak dawniej duch nasz aby żył, musi się wyzwalać z przyziemności i materializmu.

Następnie artyści dramatyczni pp. Żmijewska, Dąbrowski i Siemaszkowa wygłosili wyjątki z dzieł Wyspiańskiego. Szczególniejsze wrażenie wywarła naprawdę z potężną dynamiką i siłą plastyczną wygłoszona przez p. Dąbrowskiego wizja „Pochodu”. Peł-

na siły deklamacja p. Siemaszkowej również znalazła żywy oddźwięk wśród publiczności.

Na zakończenie prof. Wł. Kozicki przedstawił twórczość malarską Wyspiańskiego. Wychodząc z założenia, że w najgenialniejszej organizacji artystycznej twórczości wychodzi z jednego głównego, wspólnego źródła, jakby ze wspólnego korzenia, wykazał, że malarskie dzieła Wyspiańskiego posiadają te same cechy zasadnicze, co i jego twórczość poetycka.

Wizjonerstwo, patriotyzm doprowadzony do najwyższego napięcia, śmierć jako triumfalne wyzwolenie się z materializmu bytu, potęgą nie-

śmiertelności i potęga Boga przemawiają z jego olbrzymich, tytanicznych koncepcji witrażowych, Kazimierza Wielkiego, św. Stanisława, Henryka Pobożnego, aby znaleźć najpotężniejszy wyraz w wizji Boga, tak nadudzo wielką, że z nią się może tylko równać dzieło Michała Anioła.

Akademję zakończył chóralny odśpiewaniem hymnu „Zstap Gołębica, twórczy Duch” (polskiego tłumaczenia Wyspiańskiego „Veni Creator”).

Z powodu niedyspozycji jednego z artystów nie została odegrana, zapowiedziana w programie scena z dramatu „Zygmunt August”.

Ultimatum armji litewskiej pod adresem Kowna.

ŻĄDANIE USTĄPIENIA WALDEMARASA I UTWORZENIA WIELKIEJ KOALICJI.

Berlin, 27. listopada. (Tel. G. P.). Nieskontrolowane wiadomości o putschu w Kownie, które nadeszły tu w ciągu soboty, wywołały w berlińskich kołach politycznych i w prasie wielkie wrażenie. Wszystkie dzienniki powtarzają za Agencją Telegraphenunion wiadomości z Rygi o obaleniu rządu Waldemarasa, przyczem zaznaczają, że potwierdzenia tej wiadomości w miarodajnych kołach litewskich nie można było dotychczas uzyskać. „Berl. Tageblatt” donosi w depeszy swego korespondenta z Kowna, powołującej się na informacje z wiarygodnych źródeł litewskich, że w sobotę popołudniu oddziały stacjonowane na prowincji wystosowały do rządu kowieńskiego ultimatum, w którym żądają ustąpienia Waldemarasa i utworzenia wielkiej koalicji.

CO MÓWIĄ W PARYŻU?

Paryż, 27. listopada. (Tel. G. P.). Komentując ostatnie wiadomości z Berlina, donoszące, iż Niemcy nie zamierzają już występować na terenie

Łigi Narodów z inicjatywą pośrednictwa w konflikcie polsko-litewskim, „Petit Parisien” wyraża zadowolenie z powodu zimnej krwi, okazanej przez Londyn i Paryż, które uznały notę Sowjetów do Polski jedynie za manewr taktyczny przed zebraniem genewskim. „Echo de Paris” zaznacza, że zbliżająca się debata genewska przyczyni się do wyłoboczenia na światło dzienne knowań prowadzonych we wschodnim zakątku Europy i zagrażających pokojowi światowemu. „Figaro” i „Ere Nouvelle” podkreślają umiarkowanie i kurtuazję, okazywaną zawsze przez Polskę.

Należy mieć współczucie dla mśczonego chorego, cierpiącego na zaparcie, który bezskutecznie wypróbował wszystkie środki rozwalniające, zachwalane w reklamach, tymczasem użycie Cascarine Leprince w ilości 1 lub 2 pigułek wieczorem podczas jedzenia przyniosłyby mu szybką i pewną ulgę. Sprzedaż we wszystkich aptekach. Cena zł. 4.60 za flakon. Nie należy dowierzać środkom zastępczym. Prawdziwe tylko w polskim opakowaniu: białe litery na niebieskim tle. 9185

Likwidacja strajku małopolskich techników dentystycznych.

Lwów 28. listopada.

W dniu wczorajszym został zakończony tygodniowy strejk demonstracyjny techników dentystycznych Małopolski i części Śląska Cieszyńskiego.

Delegacja Związku, bawiąca od 22. b.

m. w Warszawie uzyskała przyrzeczenie od przedstawicieli rządu poparcia postulatów Związku odnośnie do nowelizacji ustawy dentystycznej, która w wysokim stopniu krzywdzi ogół techników dentystycznych

Dalsze szczegóły sensacyjnej afery seksualnej we Lwowie.

FIALA ZOSTANIE DZIŚ ODSZAWIONY DO ARESZTÓW SĄDOWYCH.

Lwów, 28 listopada.

(—) W uzupełnieniu naszej wczoraj wiadomości o sensacyjnym aresztowaniu urzędnika Magistratu lwowskiego Wacława Fiali, dowiadujemy się

dalszych szczegółów.

Oto przed kilku dniami Fiala zwabił do swego mieszkania przy ul. Kleparowskiej Adelię N., liczącą 14½ lat, zam. przy ul. Krasickich i tam zgwałcił ją. Ciotka młodej dziewczyny w poszukiwaniu jej odnalazła ją w mieszkaniu Fiali i natychmiast zabrała do domu.

Dowiedziawszy się

To Gwiazda Zwycięstwa
NAPOLEON

o nieszczęściu swej pupulki zrozpaczona ciotka udała się wprost do Prokuratury z doniesieniem. Sprawą zajął się osobiście p. prokurator Swoboda i wydał wydziałowi śledczemu polecenie przeprowadzenia dochodzeń.

W wyniku ich policja aresztowała i Fialę, przyczem dochodzenia nie zostały jeszcze ukończone, albowiem nie zdolano przesłuchać wszystkich świadków. Dziś w południe Fiala będzie odstawiony do więzienia

przy ul. Batorego, a niezależnie od tego policja prowadzić będzie dalsze dochodzenia, które odsłonią ogrom spustoszenia i deprawacji szerzonej przez Fialę i towarzyszy.

Wczorajsza nasza wiadomość o aresztowaniu Fiali wywołała w mieście silne wrażenie, a fakt ten spotkał się z prawdziwym uznaniem. Społeczeństwo bowiem ma już dosyć grasowania wyrostłych na niwie powojennej wyrzutków, szerzących gangrenę i z całą stanowczością domaga się od powołanych władz energicznego walczenia i uszczerbienia w zarodku wszelkich prób demoralizowania młodego pokolenia.

Rząd nie dopuści do podrożenia nafty.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 27. listopada. (ps.) Wczoraj odbyła się w ministerstwie Przemysłu i Handlu konferencja między min. Kwiatkowskim a przemysłowcami naftowymi. W rezultacie konferencji min. Kwiatkowski oświadczył przemysłowcom naftowym, że o ile nie przyjął postawionych przez niego warunków w sprawie organizacji sprzedaży nafty, wówczas Rząd zorganizuje komisję sprzedaży produktów naftowych i weźmie za działalność i pracę tej komisji pełną odpowiedzialność, nie oglądając się więcej na przemysłowców naftowych.

NADESLANE.

Futra

damskie, męskie i dziecięce, miastowe i podróżne, pierwszorzędne wykonanie, towar dobory, ceny niskie, dogodne warunki, spłaty, najkorzystniej we firmie:

Andrzej Kuźmiński

Lwów, pl. Marjacki 9.

(u wylotu ul. Rutowskiego) Tel. 42-53)

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie

Członków Stowarzyszenia przem. właśc. dor. aut. we Lwowie odbędzie się we środę, dnia 30. listopada 1927 r. o godzinie 5-tej wieczorem w małej sali Izby Rękodzielniczej przy ul. Kościelnej 8. I. p. Porządek dzienny: 1. Rezygnacja Zarządu Stowarzyszenia. 2. Wybór delegatów, oraz dyskusja spraw wyjazdu delegacji do Warszawy. 3. Sprawa wkładek członkowskich — ustalenie wysokości wkładek, ewentualnie zmiana par. 15. statutu. 4. Zakończenie funduszu za pomogę... 5. Ustalenie par. 22 statutu.

WINA RIEDLA

Ankieta „Gazety Porannej”.

Jak można ograniczyć wysokość dodatkowego budżetu gminy m. Lwowa.

KTÓRE POZYCJE MOGA BYĆ OBIŻONE. — NA NAPRAWĘ DRÓG MOŻNA UŻYĆ POŻYCZKI INWESTYCYJNEJ. — NA CZEM NIE MOŻNA OSZCZĘDZIĆ. — ZMIANA SPOSOBU BUDŻETOWANIA M. — ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH MOŻE WYDATNIE ZASILIĆ KASĘ MIEJSKĄ. — PRZEDSIĘBIORSTWA, KTÓRE NALEŻY ROZBUDOWAĆ. — ZWIĘKSZENIE DOCHODOWOŚCI MAJĄTKÓW GMINNYCH BĘDZIE WDZIĘCZYM POŁEM DO DZIAŁANIA ZARZĄDU MIASTA.

(Op.) W związku z artykułem, który ukazał się pod powyższym tytułem w „Gazecie Porannej” z dnia 23. bm., zamieszczamy poniżej dalsze uwagi na temat projektów finansowych p. komisarza Strzeleckiego, nadesłane nam przez wybitnego znawcę lwowskiej gospodarki komunalnej.

Lwów, 23. listopada.

W moich rozważaniach pozycję dodatkowego budżetu przedstawionych przez p. komisarza Strzeleckiego, zatrzymałem się na kwestji naprawy lwowskich jezdni i w ogóle dróg, jakoteż rozszerzenia miasta, na które to cele prelininuje p. kom. Strzelecki dodatkowych kredytów 260-000 zł.

Jak już zaznaczyłem, w obecnej porze roku i aż do końca roku budżetowego, to jest do kwietnia 1928, niema mowy o podejmowaniu naprawy dróg.

Co prawda, pora obecna wymaga natomiast zwiększonych wydatków na czyszczenie miasta, zwłaszcza wobec wczesnych w tym roku opadów śnieżnych. Są dze jednak, że na te roboty, które n. g. być przeważnie wykonane własnymi siłami Zakładu czyszczenia miasta, wystarczy pokrycie przewidziane w budżecie na r. 1927-28.

Z wiosną natomiast uważam za wskazane nająć się na serio stanem ulic, aby Lwów nabrał wreszcie europejskiego wyglądu. Ale nie ulega dla mnie wątpliwości, że taka gruntowna przebudowa jezdni lwowskich nie może być pokryta ze zwyczajnego budżetu, choćby nawet powiększonego w tym celu podniesieniem podatków.

Dokonać tego możemy tylko drogą kredytu, to jest z pożyczki inwestycyjnej.

Rzecz prosta, że robót takich nie można prowadzić dorywczo, jak to się dotychczas dzieje co spowoduje niemiłe niespodzianki i niepotrzebne koszty, czego udzieliśmy już przykre przykłady przy przebudowie ul. Akademickiej, przy robotach w ul. Szymonowiczów i i. Musiałby zatem być wygotowany dokładny plan z obliczeniem kosztów i czasu, w którym roboty mają być przeprowadzone. Załączniami na tej podstawie pożyczka wraz z procentami mogłaby być pokryta z podatków inwestycyjnych, nałożonych na tych, którzy najczęściej z dobrych dróg korzystają, a zatem w pierwszej linii należałoby wówczas podwyższyć opłaty od samochodów. Będzie to podatek sprawiedliwy, nie obciążający ogółu ludności, lecz tylko zamożniejsze stary, które obłożone nim zapłacą tem chętniej, ile że dzięki lepszym drogom oszczędzą na kosztach remontu wozów.

Przechodząc z kolei do rubryki dodatkowych kredytów na zdrowie publiczne, w której figuruje kwota 317 tys. zł., to bez względu w szczególności obliczenia nie można stwierdzić zapewne, czy nie dalałby się jednak tej kwoty nieco obniżyć. Niemniej przyznać trzeba, że wydatne dotacje gminy na szpital powszechny i na zarządzenia antyepidemiczne są bezwzględnie potrzebne i że tu oszczędności mogłyby wywołać katastrofalne skutki.

Niemniej, zwłaszcza w obecnej porze roku, gdy gmina będzie zapewne musiała wdrożyć podobną jak w latach ubiegłych akcję humanitarną pomocy dla najbardziej potrzebujących, nie może być kwestjonowana rubryka na opiekę społeczną, na którą wstawiono w przewidzianych dodatkowych kredytach kwotę 144 tys. zł.

Z powyższego przeglądu zatem wynikałoby, że z wykazanych w projekcie p. kom. Strzeleckiego dodatkowych kredytów w kwocie 2,265-000 zł., można odjąć kilkadziesiąt tysięcy, a jeśli przylem przyjmujemy prelininowaną w ostatnim budżecie podwyżkę dochodów o 400 zł., to możemy bez zbytecznego optymizmu przyjąć redukcję dodatkowych kredytów poniżej półtora miliona zł.

To półtora miliona jednak trzeba skądś wydobyć. To nie ulega wątpliwości. Na-

tomiasz musimy jeszcze zastanowić się, do jakich źródeł po nie sięgnąć należy.

Podwyższone opłaty kanaliwe, od wywozu śmiecia, oświetlenia elektrycznego, wody i gazu, jakoteż biletów tramwajowych, okazały się tak niesympatyczne i wywołały już tyle krytyki i protestów, że uważam, iż byłoby wybiciami otwartych drzwi, gdybym się chciał dłużej nad tą kwestją zatrzymywać. Sądzę bowiem, że zarząd miasta już obecnie przekonał się, że należy zrezygnować z tych źródeł dochodu.

Jednakże o ile należy się stanowczo sprzeciwić nowemu opodatkowaniu urządzeń użyteczności publicznej, o tyle będzie aż nadto usprawiedliwiona, jeżeli gmina w obecnej potrzebie sięgnie po dochody ze swych przedsiębiorstw przemysłowych, jakimi są zarówno M. Zakład elektryczny, jak i Gazownia, Wodociągi itp.

Zakłady te stanowią majątek gminy, z którego bezwzględnie jest ona uprawniona korzystać.

Dotychczasowy sposób budżetowania zostawia tym zakładom zupełną autonomię, tak, że zarząd w własnym zakresie działania z dochodów wykonuje inwestycje, rozszerzenie danego zakładu itp.

Oleż rozbudowa zakładów użyteczności publicznej jest bezwzględnie rzeczą

pożądaną, lecz i tutaj należy zastosować tę samą regułę, jaką wypowiedziałem poprzednio odnośnie do inwestycji drogowych.

Powinno się je godzić z wymogami ogólnej gospodarki miejskiej. Naprzykład, o ile poządane być może w zasadzie nabycie nowej, zapasowej turbiny, przypuśćmy, dla elektrowni, lub budowa nowej hali maszynowej, o tyle jeśli finanse gminy potrzebują w danym okresie czasu koniecznego zasilenia, to należy się wstrzymać z niekonieczną inwestycją, a nadwyżkę dochodów z przedsiębiorstwa gminnego przełać do ogólnej kasy miejskiej.

I w tym duchu powinna nastąpić zmiana. Jeśli dochody miejskich zakładów przemysłowych będą wpływać wprost do kasy miejskiej, to zarząd miasta zyska poważne kwoty na najpotrzebniejsze wydatki bez uciekania się do podwyższenia opłat za świadczenia tych zakładów dla ludności.

Natomiast rozbudowa tych zakładów, które rozszerzenia potrzebują, powinna również nastąpić z uzyskanej pożyczki inwestycyjnej. Ten system posiada swe uzasadnienie w tem, że zwiększone dochody z rozbudowanego przedsiębiorstwa, mogą być użyte na pokrycie zaciągniętej pożyczki. Zgadzam się bowiem w

zupelności z wyrażeniem już w ankiecie „Gazety Porannej” zdaniem, że polityka gospodarcza gminy powinna iść po linii rozbudowy przedsiębiorstw miejskich na jak najszerzą skalę.

W dziedzinie takich przedsiębiorstw, o których rozwój powinna się starać gmina, tak ze względu na podniesienie własnych dochodów, jakoteż w jeszcze większej mierze ze względu na podniesienie dobrobytu mieszkańców i rozwój gospodarczy Lwowa wymienię „Lwowskie Domy sła dowo”, w których gmina jest zainteresowana bardzo poważnymi udziałami.

Przed kilku laty, gdy założono spółkę akcyjną „Domów składowych”, przywłażywano do tego przedsiębiorstwa wielkie nadzieje. I słusznie, bo Lwów ze względu na swoje położenie jest bardzo ważnym punktem tranzytowym i jako pośredniczącą stacją handlową posiadał, jak wiadomo, już w przeszłości historycznej wielkie znaczenie. Do podjęcia tej swojej historycznej misji gospodarczej powinno miało nasze wrócić obecnie.

Ze posiada po temu odpowiednie warunki świadczą najlepiej statystyki urzędowe, wykazujące, że Lwów pod względem ruchu handlowego zajmuje jedno z pierwszych miejsc po stolicy państwa. To też poparcie rozbudowy „Domów składowych” celem skierowania ruchu tranzytowego na Lwów powinno być jednym z głównych dążeń celowej, przewidującej gospodarki miejskiej.

Poza dochodami, jakie gmina przy intensywnej gospodarce wydobyc, może ze swych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, pozostają jeszcze bogate źródła dochodów w majątkach miejskich. W tym kierunku pozostaje również wiele do zrobienia i tu przedstawia się wdzięczna pole dla Zarządu miasta i Rady Przybożnej.

Kontrakty i umowy z dzierżawcami powinny być poddane dokładnej rewizji, jak niemniej powinna być przeprowadzona ścisła kontrola nad gospodarką, prowadzoną we własnym zarządzie gminy. Podniesienie dochodowości majątków miejskich i reforma sposobu budżetowania zakładów miejskich dać mogą, według mego zdania, taką wyższą dochodów, że stałyby się na przyszłość zbyteczną podwyżki podatków, obciążających najmniej wytrzymałe finansowo sfery ludności.

Angielka szpiegiem hiszpańskim.

ZDEMASKOWANIE PIĘKNEJ AWANTURNICY. — TRAGICZNA ŚMIERĆ GENERAŁA HISZPAŃSKIEGO.

Madryt, w listopadzie.

(R.) W Madrycie stanęła obecnie przed sądem piękna Angielka, tancerka miss Clara Boves, pod zarzutem szpiegostwa na rzecz swej ojczyzny. Angielka zbliżyła się w tym celu do pewnego generała hiszpańskiego, który stał się igraqką w rękach wyrafinowanej awanturnicy. Doprowadziła go wreszcie do tego, że zdradził jej szereg ważnych tajemnic.

Nie mogąc jednak w końcu znieść hańby, popełnił

samobójstwo.

Znaleziono wśród jego papierów listy,

obejrzające bardzo piękną Angielkę. Uwziętiona,

wyparła się wszelkiej winy.

Uważa się za niewinną ofiarę zemsty generała, dla którego była zawsze żoną i obojętną. To naiwne tłumaczenie nie przekonało oczywiście nikogo i miss Boves będzie musiała odpowiedzieć za swe niecne intryki.

Sprawa ta rozeszła się szerokim echem nie tylko w Hiszpanji, ale daleko poza jej granicami. Piśma angielskie podkiesłają dobitnie niewinność aresztowanej awanturnicy.

Precz z krytykami teatralnymi!

RECENZJE SĄ BŁAGĄ I REKLAMĄ! — PUBLICZNOŚĆ PARYSKA POD WODZĄ AUTORÓW WYPowiedziAŁA W OJNĘ PRZEŻYTKOM TEATRALNYM.

Paryż, w listopadzie.

(a) Hasłem do wybuchu wojny w paryskim świecie teatralnym było wystawienie w teatrze Antoine'a nowej sztuki Ludwika Verneulla pt. „Szalan”.

Na wyraźne życzenie autora żaden z krytyków teatralnych nie dostał zaproszenia na premierę.

Fakt ten wywołał niezwykłe wzburzenie, a autor usprawiedliwił swój postępek w ten mniej więcej sposób:

Jestem stale prześladowany przez krytykę, postanowiłem przeto obyć się bez zawodowych znawców sztuki i los mego dzieła powierzyć publiczności.

Pomimo braku recenzji w dziennikach, publiczność tłumnie odwiedzała teatr, a L. Verneulle wspólnie z dyrektorem teatru zdecydowali, iż poprzez krytyków dopiero na 50 przed-

stawienie. Rozeszła się nawet sensacyjna pogłoska, iż dyrektorowie innych paryskich teatrów uchwalili poprze stanowisko autora i nie zapraszać krytyków na pierwsze przedstawienia.

Po stronie dyrekcji teatrów i pisarza dramatycznego wypowiedziała się publiczność i Verneullewi unądzono owację podczas przedstawienia „Szalana”.

Z widowni padły okrzyki:

— Precz z mentorami! Nie chcemy korepetytorów, recenzje są przeżytkiem, błagą i bezwstydną reklamą handlową!

Uw recenzentów, którzy znaleźli się w teatrze zwyczajnych widzów, zmuszono do opuszczenia sali, a autora i dyrektora przywitano huraganem oklasków.

Rywalka Józefiny Baker.

Nowy Jork, w listopadzie.

(+) Murzyni, aczkolwiek mają nieraz przyjemne głosy, rzadko wydają gwiazdy śpiewackie. Do tych wyjątków należy słynny tenor murzyński Roland Hayes, który w Wiedniu zdobył sobie serce i rękę jednej z księżniczek austriackich. Takim wyjątkiem była też zmarła niedawno w N. Jorku Florence Nills, murzyńska śpiewaczka, a zarazem tancerka, a więc rywalka słynnej Józefiny Baker, gwiazdy kabaretów paryskich. Florence Nills miała lat 32 i już od 6 roku życia występowała na scenie. Niektóre śpiewy (np. „Shuffle Song”) zjełwały jej sławę w całej Ameryce i Europie. W Londynie ks. Walji był 11 razy na jej występach. Mąż jej Thompson, ofiarował własną krew celem transfuzji, lecz i ta ofiara nie zdołała uratować czarnej artystki, której zgon wywołał powszechny żal w Stanach Zj.

NADESŁANE

OSTRZEGAM KANDYDATÓW na posadę

KIEROWNIKA ELEKTROWNI w Przemyślanach, przed przyjmowaniem tejże — ponieważ Gmina jest związana ze mną kontraktem, a wypowiedzenia jako spóźnionego nie przyjmę. 9726-3

Roman Kasprzycki kierownik Elektrowni i referent techn. w Przemyślanach.

Z poza drzwi doleciał ich ponowny dźwięk gongu, sygnał na śniadanie. Wallie widocznie niecierpliw się już.

— Snuhaj, siostrzyczko, — przemówił Keith, — Wallie nas woła... Musisz być głodna, co? Zaprzeczyla energicznym ruchem głowy. Jakżeby mogła myśleć o tak prozaiicznej rzeczy jak jedzenie, w chwili, gdy odnalazła ukochanego brata!

Mimo to zjadła z doskonałym apetytem przygotowane śniadanie, zjadając obok Keitha i dzieląc się z nim każdym niemal kąskiem.

Ale długa podróż, dopiero niedawno ukończona, wyczerpała jej siły. Toteż jeszcze nie skończyła się śniadanie, a już przymknęły się sennie oczy dziewczyny. Czyliż nie było jego świątym obowiązkiem wyznać jej całą prawdę? Jakżeby pragnął usłyszeć w tej chwili zdanie Conniston!

— A jeżeli wyzna jej wszystko, co wówczas? M z z

Keith patrząc na śpiącą uprzytomnił sobie całą potworność kłamstwa i fałszywej sytuacji w jakiej się znalazł. Czyliż miał prawo oszukać w tak niegodny i potworny sposób to niewne dziewczę? Czyliż nie było jego świątym obowiązkiem wyznać jej całą prawdę? Jakżeby pragnął usłyszeć w tej chwili zdanie Conniston!

z rękoma morderek.

ROZDZIAŁ X.

„Co zrobisz z Connistonem?”

— O tak, zmienilem się. — przytwierdził z powagą w głosie. — Coś się załamało we mnie przed siedmiu laty. kiedy wyjechałem z ojczystej ziemi. A potem, du o o zmieniło się we mnie przez te ostatnie trzy lata. Co ja przechodziłem przez te trzy lata! Cierpienia i męki, o jakich nie masz pojęcia... Ale na twój widok cała przeszłość odżywa zwolna w mej pamięci... Musisz mi wszystko pomalu przypomnieć, Mary... Sporzyj na tę olo bliznę.

Co mówiąc, ujął ją za rękę i przytknął jeden z jej paluszków do blizny na skroni.

— To blizna, — mówił przmuszając się do kłamstwa, — którą noszę już od pięciu lat. Raniiony byłem, długi czas leżałem nieprzytomny, między życiem a śmiercią. Kiedy wreszcie wróciłem do zdrowia, cała niemal przeszłość zatarła się w mojej pamięci.

„Jednego tylko nie zapomniałem: twej twarzy, twego słodkiego głosu, Mary! O tobie myślałem zawsze i ciągle.

Mówił to wszystko popros'u z przekonaniem. Pragnął za wszelką cenę zatrzymać przy sobie tę śliczną, miłą istotę, którą los nieoczekiwanie postawił na drodze jego życia. Ona przecież będzie mu światem całym, zastąpi mu rodzinę, przyjaciół!...

Przez całe popołudnie siedzieli przytuleni do siebie, niby dwoje dzieciaków, co spłakali się znów po długiej rozłące. Keith całował Marję-Józefinę po włosach, po oczach, po ustach, — powtarzając nieustannie, że odtąd nigdy się już nie rozłączą.

Zjedli razem kolację, przy której Marja-Józefina z siłą powstrzymywała się, by nie zasnąć ze zmęczenia. Keith poprowadził ją do pokoju sypialnego,

zastanawienia. Zatem Chiczyc musiał w tem miec żywym głosem, — nie robił niczego bez głębokiego liczył się najskrupulatniej z każdym słowem, z każdym zachowaniem się Chiczycy? Szan-Tung Tak, ale w takim razie czym wyłomaczył sobie Wygląd? to raczej na przyjaciele ostrzeżenie... Turg? W ten sposób nie pizze się do wroga! bilicie: „Najbardziej podziwienia zasyla Szan-Tung? A co właściwie miały znaczyć owe słowa na całą tajemnicę?

ty a osobliwy sposób dał mu do poznania, że zna szedł prosto do Mac Dowella? Czemu w taki dyskre- Ale w takim razie, czemuż Szan-Tung nie podszyc się pod jego nazwisko.

stoną, by przyjąć w posiadanie jego dokumentów, pełnie logicznie rozumował, że Keith zabli Connistonem, by przyjąć w posiadanie jego dokumentów, podszyc się pod jego nazwisko. On wie- Treść tej była najzupełniej jasna: Szan-Tung nie Rzucił jeszcze raz okiem na ową kartkę papieru.

sci Johnem Keithem, zabójcą sędziego Kirkstone? ów rzekomy Derwent Conniston jest w rzeczywiście szedł prosto do Mac Dowella i nie objaśnił go, że zrimo całą sytuację. Czemuż to Chiczyc nie próbował zapanować nad nerwami i oćnić na bec Mari! Józefiny! Nie wolno mu być egoistą.

ciemna, uciec nie trudno. A e naty h niast s e opa- miał: przecież ucieczka, to niegodziwa zdrada wo- W pierwszej chwili postanowił uciekać. Noc w ręku ową fatalną kartkę! kie i zdrowie dla brata? A on tu stoi, trzymając A może kłęcz przy łóżku, prosząc Boga o szczę- Z pewnością nie śpi jeszcze... myśli o nim.

przeznaczonego początkowo dla Walliego, który musiał urządzić sobie postanie w ku hai. Przyniósł swej siostrze dwie niewielkie, porządnie zniszczone walizki, które towarzyszyły jej w podróży przez Ocean.

Pokój był skromnie, ale wygodnie urządzone. Marja-Józefina rozglądała się po nim z nietajonem zadowoleniem. Siedziała na brzegu łóżka. — Keith przykłął ko' o niej.

— Biedny Derry! — szepnęła. — Tam w Anglii wszyscy zapewniali mnie, że ty już dawno nie żyjesz. Naturalnie nie wierzyłam temu. Wiesz dobrze, że z całej rodziny nikt cię nie kochał, prócz mnie i naszego wuja, Reppingtona.

Dotknęła paluszkami owej blizny na czole Keitha, wypalonej rozgrzaną lufą rewolweru.

— I pomyśleć, że mogłeś umrzeć od tego! — westchnęła. — Coby się ze mną stało, gdybym cię nie była znalazła? Z pewnością umarabym też z żalu.

Zasepiła się. Ale otrząsnęła się szybko z tych myśli:

— Nie mówmy już więcej o tem! Jakoś się wszystko ułoży... Chodźmy spać teraz... Pamiętaj, Derry, jak to zawsze wieczorem przychodziłeś do mej sypialni... Pamiętaj, co robiłeś na dobranoc?

— Przypomnij mi, Mary... tak mało już pamiętam...

— Jaki, nie pamiętasz? Kiedy już leżałam w łóżku, przychodziłeś do mnie, okrywałeś starannie, a potem całowałeś na dobranoc.

— Tak, tak, już sobie przypominam...

Wczoraj jeszcze nie byłoby to wywarło na nim takiego wrażenia, jeszcze idąc do biura Mac Dowella przegotowany był na to, że wszystko się wyda, że odkryją jego fałszywą grę. Liczył się z tą ewentualnością i nie lekkał się jej zbitym, bo wczoraj nie miał nic wiadomego do stracenia, wyrzutek, bliski rozpaczy. Ale dziś wszystko już inaczej mu się przedstawiło, dzięki Marji-Józefnie. Dziś nie myślał o niczym więcej, poza słodkimi pocatunkami Marji-Józefny.

Uciekać czy zostać?

ROZDZIAŁ XI.

„Co zrobisz z Connistonem? Zabijesz go?”

Wypsal ch. Słusznym się serce Keitha, a krew zmroziła mu się w żyłach, gdy przeczytał te kilka słów, na kartce mała kartka papieru, starannie złożona. Keith podniósł wieko skrzynki. Wewnątrz leżała „Najbardziej szanująca się” napisane starannym, ozdobnym piśmem: bliski. Na białym tle widniały następujące słowa:

74

78

Keith przeszedł do sali jadalnej i usiadł koło kominka. Krew biła mu w żyłach jak młotem, w głowie czuł zamęt.

Zapomniał niemal o Miriam Kirkstone... Cóż go obchodzi właściwie córka sędziego? Niech sobie sama radzi z Chińczykiem jak umie. Jego czekają teraz inne, ważniejsze obowiązki.

Nagle nozdrzy jego doleciał delikatny, nie obcy mu już zapach... Ten sam zapach, z którym spotkał się u Miriam. Pozapalał wszystkie lampy, obszedł cały pokój, pewny niemal, że Szan-Tung musi być w mieszkaniu. Ale pokój był pusty.

Jedno okno było uchylone. Keith podszedł ku niemu z rewolwerem w rękę. Wyrzucił przez okno, — nie jednak nie dojrzał.

Wrócił do stołu. Na popielniczce leżał niedopałek papierosa, taki sam jaki widział u Miriam. Widocznie w tym czasie, gdy Keith przeszedł do pokoju sypialnego z siostrą Connistona, Szan-Tung dostał się pocichu przez okno do pokoju. Ten niedopałek, to najlepszy dowód jego bytności.

Nieco dalej na stole leżał jakiś przedmiot, którego poprzednio tu nie było. Keith rzucił nań okiem.

Była to mała drewniana szkatułka, pokryta lśniącym, czarnym lakierem. Na wieczku wyrzeźbione były oryginalne, arabeski, precyzyjnej roboty. Podobną szkatułkę widział już Keith w mieszkaniu Miriam. W pierwszej chwili przyszło mu na myśl, że może Miriam za pośrednictwem Szan-Tunga przesłała mu tę szkatułkę w prezencie.

Kiedy chciał ją ująć w ręce i bliżej się jej przypatrzeć, — zauważył oparły o nią niewielki biały

zniesz, na odjeździe przysięgłeś mi, że będziesz — Derry! — zabrała się, płacząc cicho, — pomyśleć, do czego Mary robiła ową aluzję. Długo jakies gupstwo. Ale nie mógł się zupełnie się przekłamać w jego oczy. Keith pot pisał się, że kiem już zapomniałeś? — wybuchnęła, wpatując — Derry! Derry! Bój się Boga! Więc o wszystkim zgo'a nie rozumiejąc. — W jaki sposób?... — powtórzył Keith, nie sposób? — Powiedz mi, czemu postąpiłeś w taki sposób? — Musisz mi teraz szczerze odpowiedzieć, — ważna: — W jaki sposób podszedła ku niemu dziewczyna po- — Nie, nie! Nie płacz! — zakrzyknęła. — Wiesz — Wiesz, Derry, — zaczęła mówić, — zmieniła ramionami za szyję. — Wiesz, Derry, — zaczęła mówić, — zmieniła ramionami za szyję. — Wiesz, Derry, — zaczęła mówić, — zmieniła ramionami za szyję.

Przetarla oczy, nie mogąc sobie odrzucić sprawy, gdzie się znalazła. Ale na widok Keitha uśmiechnęła się wesoło przytuliła się do niego, obejmując go ramionami za szyję. — Wiesz, Derry, — zaczęła mówić, — zmieniła ramionami za szyję. — Wiesz, Derry, — zaczęła mówić, — zmieniła ramionami za szyję. — Wiesz, Derry, — zaczęła mówić, — zmieniła ramionami za szyję.

74

75

pisal do mnie, że prędzej czy później sprowadzę cię do siebie. Nie dotrzymałeś obietnicy, — kryłeś się przedemną przez długie lata. A mnie zostawiłeś w śród ludzi nieżyczliwych, wrogo dla mnie usposobionych. Derry! I dla czego to zrobiłeś? Nigdybym cię o to nie była posądzała! Ale kocham cię mimo wszystko... Jeżeli każesz, — odjadę jutro. Tylko jedno chciałabym wiedzieć: dlaczego mnie odtrącasz?

Keith ujął ją w ramiona i posadził sobie na kolanach, tuląc do siebie:

— Juddy, moja mała, — mówił łagodnie, — niesłusznie robisz mi wyrzuty! Przestań już, bo i ja się rozplaczę!

„Po przyjeździe do Kanady przez długi czas sam nie wiedziałem, gdzie się na stałe osiedlę. Potem wstąpiłem do Lottej Ficy. Mój szef, Mac Dowell, — ów jegomość z siwełni w samy, który tu był niedawno, — wysłał mnie w pościg za pewnym przestępcą. Straciłem na tem trzy lata... Wczoraj dopiero wróciłem do Prince-Albert... w samą porę, by cię tu przyjąć. W dzisiejszym, w życiu trafiają się takie dziwne zrządzania losu!... Ale nigdy, ani przez chwilę, nie zapominałem o tobie!

Wydobył z kieszeni zegarek Connistona, otworzył kopertę:

— Spójrzyj tylko, siostrzyczko... — dodał, pokazując jej wyblakłą fotografię.

Rozjaśniły się od razu oczy młodej dziewczyny. Uścisnęła Keitha, tuliła się do niego, głaszcząc go po twarzy.

— Ale zmieniłeś się, Derry, — zauważyła. — Zmieniłeś się ogromnie. Kto wie, czybym cię poznała, gdybym cię spotkała na ulicy.

Dzieje wyrafinowanej zemsty odepchniętej tancerki hinduskiej.

WSPÓŁCZESNA SALOME JAWAJSKA. — NAJBARDZIEJ UROCZE ZJAWISKO NA ŚWIECIE. — KLASYCZNE TAŃCE LUBIEŻNE. — WZGARDZONE UCZUCIE. — POTWORNE ŻĄDANIE. — GŁOWA NA PÓLMISKU. — DWA WYROKI ŚMIERCI.

London, w listopadzie.

(a). Niesłusznie porównywana była przepiękna Hadimah do bóstwa marmurowego, niesłusznie uchodziła młoda tancerka jawańska w pojęciu licznych wielbicieli za istotę, pozbawioną serca. Tragedja, której teatrem był wytworny klub Kalkuttę, a epilogiem sensacyjny proces przed tamtejszym trybunałem, wykazała, że właśnie zawiędzona miłość była jedyną pobudką straszliwej zbrodni, dokonanej przez nią cudzemi rękoma i gloryfikowanej z okrucieństwem

godnem biblijnej Salome.

Po namiętnych rozprawach, po rewelacyjnych zeznaniach, po gorących obronach, wygłoszonych przez najwybitniejszych adwokatów, sąd wydał dwa wyroki śmierci, zamykając temi krwawymi pieczęciami dzieje wyrafinowanej zemsty, popędlonej przez egzotyczną piękność, urażoną w swojej kobiecej ambicji.

Przeszło od roku już powtarzała złota młodzież Kalkuttę, że Hadimah jest najbardziej uroczym zjawiskiem na świecie, a jej taniec, który rzadkim tylko wybraniom losu danem było podziwiać, najwyższem mistrzostwem artystycznym. W arystokratycznych klubach zamkniętych interpretowała ona późną nocą — spowita w przeźroczyste szaty lekkie, lub nawet w prymitywnym stroju Ewy — klasyczne tańce lubieżne, od wieków kulturowane na dalekim Wschodzie azjatyckim, plastycznie ilustrujące starożytną

poezję erotyczną.

Jeszcze jedna, nader ważna okoliczność potęgowała to bałwochwalcze uwielbienie dla niej: Hadimah nie miała kochanka. Nikt nie mógł poszczycić się jej względami. Naprawdę młodzi bogacze Kalkuttę składali u jej drobnych stóp „swoje gorejące serca w otchramianiu beczennych klejnotów”, naprzemiennie ofiarowywali jawańskiej plebejuszce milionowe fortuny i rodowe nazwiska. „Bóstwo marmurowe” przyjmowało obojętnie ich hołdy, młoda tancerka odpowiadała

wzgardliwym uśmiechem

na najgorętsze błagania. Pewnego dnia jeden z tych licznych adoratorów popęnił samobójstwo, oświadczając w liście pożegnalnym, iż musi odebrać sobie życie, ponieważ stracił nadzieję na pozyskanie kiedykolwiekby jej serca. Tego wieczora tańczyła Hadimah z jeszcze większą finezją, z jeszcze większem upojeniem.

Aż stało się to, czemu stać się, widocznie sądzonym było — przed kilku miesiącami ujrzała Hadimah młodego Hindusa arystokratycznego rodu i pokochała go od pierwszej chwili całą siłą swojego nieukłmionego miłością serca. Zniecierpliwiona nieoczekiwanie chłodnym zachowaniem się jego, ufa w niezwykłą potęgę własnej urody, rzuciła się jawańska tancerka którejś nocy

na szyję wybranego,

zwierając mu się ze swoich namiętnych dla niego uczuć. Jakżeż boleśnie przeto musiała ona odczuć brutalny gest, którym ją hinduski patryjusz odepchnął. Jak bańka mydlana przysły marzenia o szczęściu w miłości, zrodziła się natomiast równie, a może nawet bardziej jeszcze namiętna żądza

śmiertelnej zemsty za doznana zniewagę. Gdy więc wkrótce później znów klęczał u jej nóg jeden z wielbicieli, oświadczyła, iż gotowa jest oddać mu się pod warunkiem, że zamorduje znenawidzonego przez nią człowieka i złoży w holdzie odciętą jego głowę. Zaslepiiony uczuciem, olśniony nadzieją spełnić młody szaleniec

to potworne żądanie

i przyniósł Hadimah skrawioną głowę pięknego Hindusa.

Jawańska Salome schwyciła straszliwy łup w swoje gibkie ręce, ozdobione kosztownymi naramiennikami, długo wpatrywała się w zastygłe rysy ukochanego, długo szeptała namiętne słowa miłości i nienawiści... A potem, umieściwszy głowę tego, który ośmielił się wzgardzić jej sercem

na złotej tacy

w środku wspaniałego dywanu, poczęła improwizować najbardziej piękny, najbardziej lubieżny taniec i krążyła

wokół swoich śmiertelnych trofeów dopóty, dopóki, upojona własnym okrucieństwem, nie padła na ziemię obok ściętej głowy, całując jej krwawe rany.

Podczas całego dochodzenia sądownego zachowywała się spokojnie,

nie zdradzając żadnych wyrzutów sumienia. Przeciwnie, powtarzała uporczywie, iż ten akt zemsty wydaje się jej najzupełniej słusznym odwetem za poniżające odtrącenie najgorętszych uczuć. Na uwagę prokuratora, że wszak mężczyźni okazali się względem niej bez porównania wielkodusniejsi, gdyż wybaczała jej bezwzględność, z jaką ona ich stale traktowała, Hadimah odpowiedziała ironicznie wymownem milczeniem, — nawet w chwili wykonania śmiertelnego wyroku nie opuściła jej ta wzgardliwa duma...

Nowa religja Wschodu i jej apostołowie

HISTORIA POWSTANIA NOWEJ SEKTY. — ONIZABRO DEGUCZI. — DZIWNIE ZDARZENIE. — ESPERANTO JĘZYKIEM PROFAGANDY. — „NEUGEIST“ W NIEMCZECH. — KONFERENCJA W PARYŻU.

Paryż, w listopadzie.

(a). Do prasy europejskiej zaczęły przedostawać się zrazu skąpe, później coraz obszerniejsze wiadomości o jakiejś nowej religji, która rozpowszechniła się na dalekim Wschodzie, zwłaszcza w Japonji. Tajemnicza religja ma nosić nazwę „omoto“, czołową jej przedstawicielką jest skoczka i żółtolica Madonna, spadkobierczyni — niejako — znakomitej Bławatskiej, propagatorki ideowego zbliżenia wszystkich wyznawców buddyzmu. „Oomoto“ — w przekładzie przybliżonym zaledwie oznacza „syntezę duchową, uogólnienie w boskości“ — wyszło już poza granice Japonji i oto pierwsi jego emisariusze, propagatorzy i głosiciele zjawili się na granicy amerykańskim i europejskim.

Jakie są początki i koleje tej nowej wiary, która ma jakoby liczyć już setki tysięcy wyznawców?

Nao Deguczi.

W mroźną, styczniową noc 1892 roku, 50-letnia Nao Deguczi poczuła w sobie objawienie boskie. Nie wyróżniająca się dotychczas żadnymi, nadzwyczajnymi zaletami ta stateczna kobieta, porzuca naraz ośmioro własnych dzieci, jedyny spadek, pozostawiony przez zmarłego niedawno męża. Jak powiada jeden z entuzjastycznych jej wyznawców, profesor uniwersytetu w Tokio, Szigu: „Nie obawiając się zimna, głodu i chłodu, w przeciągu 27 lat głosi naukę, którą tajemna moc przekazała jej w tajemnym ciele“... Jak każda dawny obyczaj buddyjski, każdej modlitwie towarzyszyć winno zapisanie karteczki z wezwaniem do Bóstwa... I oto 200 tysięcy podobnych karteczek spisuje Nao, aż wreszcie wycieńczona postami, piesznymi wędrowkami, w dniu 6. listopada 1918 roku opuszcza padół ziemski

Nowy Mesjasz.

Na czele podjętej przez Nao „nowej wiary“ staje „z woli Bóstwa i siły tajemnych“ — nauczyciel świata — Onizabro Deguczi, najstarszy syn zmarłej Nao.

Kontynuuje on misję Nao, zapisując w dalszym ciągu modlitwy, sentencje i „głosy z Nieba“. Z ogólnej ilości 120-tu sporych zeszytów owych inwokacji do „Potęgi Świata“, ukazało się dotychczas w Japonji 76. Pisma te otaczane wielką czcią, cieszą się ogromną poczytnością. O tem, jak powstają, pisze Claudel, wielki znawca Wschodu i były ambasador Francji w

Tokio. „Onizabro kładzie się na podłodze, po paru chwilach zaczynają się z ust jego wydobywać zrazu nieartykułowane dźwięki, mowa staje się coraz wyraźniejsza, aż wreszcie, jak niepowstrzymany wodospad górski toczą się całe zdania, pełne najgłębszych nieraz myśli i sentencji. Uczniowie siedzą w okół i zapisują. W ciągu dnia niekiedy zostaje zapisanych przeszło 800 pergaminowych karteczek, przytem na każdej z nich widnieją ślady korekty Onizabro“.

Nauka Oomoto.

Wtajemniczenie nowej wiary posiada dwie części: — jedną dostępną dla wszystkich, druga, do której dostęp mają jedynie wybrani. W swej dostępnej części Oomoto przypomina nauki teozoficzne, skonstruowane przy pomocy nauk moralnych, bliskich chrześcijaństwu, zaczerpniętych jednak z dawno zapomnianych wierzeń starej Japonji. „Stara wiara, uzyskana drogą ofiar i modlitw dawała, jak powiada w jednej z swych inwokacji Onizabro, władzę nad wiatrami, piorunami i morzem“...

Z temi oto naukami w lutym 1924 roku wyruszył Onizabro Deguczi w długą wędrowkę po Japonji. Zaznaczyć należy, iż imię „Onizabro“ oznacza po japońsku „mężczyzna z kobiecą duszą“, natomiast imię „Nao“, twórczyni nowej religji, oznacza „kobieta z męską duszą“. W wędrowce swej Onizabro dociera do Mongolji, gdzie wraz z oddziałem wojska towarzyszy mu chiński generał Lu-Czen-Ku. Punktualnie co godzinę zatrzymywał się ten orszak dziwny i, śpieszącym zewsząd, wynędniałym i napułym żywym z głodu, braciom żółtolicym głosił Onizabro naukę nowej wiary, niosącej pokój i wytchnienie. Jak śnieżna lawina rośnie, towarzyszący Onizabro tłum biedaków... Wreszcie wieści o Onizabro i jego dziesiątkach tysięcy wyznawców docierają do Czan-so-Lina i... wzbudzają trwogę w sercu krwawego dyktatora Chin.

Sąd chińskiego dyktatora.

21. czerwca 1924 roku generał Lu-Czen-Ku udaje się do Tun-Lao, aby w osobistym spotkaniu z wszechwładnym Czan-So-Linem uspokoić jego obawy i zażegnać przygotowywane już represje przeciw Onizabro. Czan-So-Lin wysłuchał generała i... kazał na placu miejskim odrąbać głowę jemu i świecie, z którą przybył. Onizabro zostaje aresztowany i skazany na śmierć. Ale w

chwili egzekucji „Bóg wstrzymuje rękę siepacza i razi go piorunem“. Istotnie kat pada nieżywy w chwili, kiedy nad głową Onizabro uniósł swój miecz. Wylęknione władze uwalniają aresztowanych i wydają ich z granic miasta. Lecz oto wkrótce, jak głoszą uczniowie Onizabro, „powódź straszliwa nawiedza to miasto, zostawiając okoliczne wsie i miasteczka nieknięte“...

Onizabro w więzieniu.

Po powrocie do Japonji, Onizabro „za szeregienie zamętu i niepokoju“ zostaje aresztowany i przebywa w więzieniu dotychczas.

Natomiast „Oomoto“ rozszerza się coraz bardziej i oto obecnie liczba wyznawców ma podobno sięgać kilku milionów. 260 gmin powstało w samej Japonji, co zaś stanowi istotnie oryginalną cechę tego religijnego ruchu, to ta okoliczność, że obecnie „Oomoto“ posługuje się niemal wyłącznie esperanto dla swych pism propagandowych, pragnąc najwidoczniej tą drogą uzyskać łatwiejszy dostęp do innych środowisk i narodów. Nauka Oomoto zaczyna się interesować również i Europa. Bo oto w Niemczech powstaje słowarzystwie pod nazwą „Neugeist“, poświęcone studjom nad nową religją, we Franoji zaś w ubiegłym miesiącu odbyła się konferencja przy udziale najwybitniejszych neozonnych i pisarzy, na której specjalnie przybyły z Japonji „wysłannik“ objaśniał zebranych o tem, czym jest „Oomoto“ i do czego dąży...

NADESŁANE.

FL POPPER
SHROBIM

WYŁĄCZNY SKŁAD
GABRYEL STARK
LWÓW, PL. MARJACKI 11.

